

Η ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΕΣ ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΡΙΕΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΩΡΑΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Πώς πέρασε απ' τον κόσμο, σαν μετέωρο, μιὰ γυναίκα ωραία και μοιραία. 'Η ζωή της 'Ελένης ντὲ Ρακοβίτσα. Οἱ γάμοι της, ἡ περιπέτειά της. 'Η γνωριμία της μὲ τὸν γλύπτη Καρπώ. Τὸ «Πνεῦμα τοῦ Χοροῦ», τὸ περίεργο ἀγάλμαμα τοῦ συμπλέγματος τῆς πλατείας τῆς 'Οπερας, μὲ τὸ ἐφηβικό κορμί και τὸ γυναικείο κεφάλι. Τὸ δραματικό τῆς τέλος.

ΣΟΙ περνοῦν ἀπ' τὴν πλατεία τῆς 'Οπερας τοῦ Παρισιῦ, μὰ ἀπ' τῆς κεντροθέτερης καὶ περισσότερο πολυσύχναστες πλατείας τῆς μεγαλοπόλεως, μποροῦν νὰ θαυμάσουν ἕνα περιφημο γλυπτικό σήμπλεγμα, καμιωμένο ἀπ' τὸ διάσημο γλύπτη Καρπώ. Σ' αὐτὸ τὸ σήμπλεγμα, σὸ κέντρον ἀκριβῶς, ὑπάρχει, μεταξὺ τῶν ἄλλων, κ' ἕνας θαυμάσιος ἑφῆβος, μὲ τὰ δύο χεῖρα ὑψωμένα και κρατῶντας σὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ ἕνα μικρὸ τύπτανο ποὺ συμβολίζει τὸ εἴδωλο τοῦ χοροῦ. "Αν ἐξετάσετε ὁμοῦ τὸ πρόσωπο τοῦ ἑξαισιῦ αὐτοῦ ἐφῆβου,

μὲ τὸ ἀπαράμιλλο σῶμα, θ' ἀνακαλύψετε γυναικεία χαρακτηριστικά. Καὶ πράγματι, τὰ χαρακτηριστικά αὐτὰ εἶνε μιὰς ὠραϊότερας γυναικας ποὺ ἔλαιξε μεγάλους ρόλους στὴν παρισινὴ κοινωνία, κατὰ τὸ 1867, δηλαδὴ κατὰ τὴν περίοδο τῆς δευτέρας Αὐτοκρατορίας, πρὸς τὸ τέλος τῆς.

Τὸ 1867 ὑπῆρξε χρόνος ἑξαιρετικῆς λαμπρότητος τοῦ Παρισιῦ: Τότε δογανώθηκε ἡ μεγάλη διεθνὴς 'Εκθεσις ποὺ ἔφερε διὰ τὴν ἐπίσημη ἑδρώτη στὴ γαλλικὴ πρωτεύουσα, και τότε ἔγιναν ἐπίσης ἡ δεξιώσεις τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, τοῦ βασιλέως τοῦ Βελγίου, τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας, τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας, τοῦ βασιλέως τῆς 'Ελλάδος, τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας (τοῦ περιφημο Λουδοβίκου τοῦ Β'), τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας, τοῦ Σουλτάνου τῆς Τουρκίας, κτλ., ἀπ' τὸν αὐτοκράτορα Ναπολέοντα τὸν Γ' και τὴν ὀνομαστὴ γιὰ τὴ χάρι της και τὴ φιλαρέσκεία της αὐτοκράτειρα Εὐγενία, στὰ ἀνάκτορα τοῦ Κερμαγιού. 'Εορτές, χοροί, ὑποδοχῆς, μοναδικὴ κοσμιολημμοσ, σημειώθηκαν τὴ χρονιά αὐτή, τὴν παροιμιωδῶς ἀμέριμνη και ἀφιλοκωμῆνη στὰ γλέντια και τῆς διασκεδάσεως...

Ἐνῶ τὸ Παρίσι διασκεδάζε, ὁ γλύπτης Καρπὼ ἐργαζόταν. Ἐργαζόταν κλεισμένος μέσα σὸ ἀτελιέ του τοῦ προαστείου 'Αγίου 'Ονωρίου, κάνοντας τὰ σχέδια τοῦ γλυπτικοῦ σήμπλεγματος, ποὺ τοῦ εἶχε παραγγεῖλθει γιὰ νὰ στοίχισι τὴν πρόσωψη τοῦ Μελοδράματος. 'Ο Καρπώ, γιὰ νὰ διασκεδάσῃ τὰ μοντέλλα, ποὺ πάζωναν σὸ ἔργο του και ποὺ κορυφαζόντουσαν πολλῆς φορῆς, ἀναγκαζόταν νὰ δίνη, κ' αὐτὸς, γιορτῆς σὸ ἔργαστήριό του, στῆς ἀποῆς ἔτρεχε ἄφρονος καμπάντης. 'Η γιορτῆς αὐτῆς μάλιστα, ἐξοχωμένες και μεγαλοπονημένες ἀπ' τὴ φήμη, συνετέλεσαν ὥστε νὰ διαδοθῇ ὅτι ὁ περίφημος γλύπτης διοργάνωνε τρομερὰ και φοβερὰ ὄργια. Οἱ ἔχθροι του, ἐπωφελοῦνοι αὐτῶν τῶν διαδόσεων, δὲν παρέλειψαν νὰ κατηγορήσουν τὸν γλύπτη ὅτι εἶχε ἀκόμα και διεστραμμένα ἦθη! Αὐτὸς ὁμοῦ δὲν ἔδινε δεκάρα γιὰ τῆς ἀφόρους αὐτῆς συκοφαντίες, ποὺ προσπαθοῦσαν ν' ἀμαυρῶσουν τὴ φήμη του ὡς καλλιτέχνη, και συγχρόνως ὡς ἀνθρώπου...

Φαίνεται ὁμοῦ ὅτι γιὰ τὸ κεφάλι τοῦ «Πνεύματος τοῦ Χοροῦ», ὁ Καρπὼ δὲν εἶχε πετύχει ἀκόμα τὸ πρόσωπο ποὺ ὄνειρευόταν, μέχρις ὅτου, ἕνα βράδυ, τὸν παρουσιάσαν σὲ μιὰ ξανθὴ κυρία, ποὺ τὸν θαύμασε ἀπ' τὴν πρώτῃ τὴ στιγμή, μὲ τὴ ρομπεντικὴ τῆς ὀμορφιά. 'Η γυναίκα αὐτὴ ἦταν ἡ 'Ελένη ντὲ Ρακοβίτσα. Μὲ τὴ μεσολάβησι τοῦ φίλου του μαρζοῦσου ντὲ Πιένν, ποὺ ἔτυχε νὰ συνδέεται μαζί της και νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἐπίσημὸς τῆς καθολιέρος, ὁ Καρπὼ πέτυχε τὴ συγκατάθεσι τῆς νὰ τοῦ ποζάρῃ γιὰ τὸ κεφάλι τοῦ ἡμιτελοῦς ἀγάλματός του. 'Η 'Ελένη ἦταν γυναίκα ποὺ ἀγαποῦσε τ' ἀπόρρητα, τῆς περιπέτειας, τῆς καινοφροσ και μεγάλης συγκινήσεως. 'Ηταν ἕνα παιδί παραιοκαθιδωμένο. Καὶ γι' αὐτὸ δέχτηκε πρόθυμα τὴν πρότασι τοῦ γλύπτη. Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος ποὺ τὸ «Πνεῦμα τοῦ Χοροῦ» τοῦ Καρπώ ἔγινε ἐξομαρφόδιτο — δηλαδὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα ἔξοχο κορμί ἐφῆβου, σὸ ὅποιον εἶνε τοποθετημένο ἕνα θαυμάσιο κεφάλι γυναικείο.

'Η 'Ελένη ντὲ Ρακοβίτσα ἦταν Ρουμανὴς πριγκίπισσα, χάρις σὸ

γάμο της μ' ἕνα Ρουμάνο πρίγκηπα. 'Ο πατέρας της, δανικῆς καταγωγῆς, ὀνομαζόταν Βάν Ντόνγκνγκ και ἦταν καθηγητῆς τῆς ἱστορίας σὸ Βερολίνο, ὅπου παντρεύτηκε μιὰ Ἑβραία, ἑξαδέλφη μαζοῦνι τοῦ Ἐρσόκου Χάινε. 'Η ἑβραϊκὴ ἐκ μητρὸς καταγωγή τῆς 'Ελένης, ἔξηγει ὅλο τὸν πνευτὸ αὐτὸ τῆς ζωῆς ποὺ τὴ χαρακτηροῦσε, τῆς καλλιτεχνικῆς τῆς κλίσεως, κ' ἀκόμα τὴν ἐρωτικὴ ἀστάθειά της! 'Απ' τὸ Βερολίνο, ὁ πατέρας της εἶχε πάει στὴ Βαυαρία, ὅπου διοριστηκε καθηγητῆς τοῦ μέλλοντος βασιλέως Μαξίμανου. 'Ἐτσι, στὴν αὐτὴ τοῦ Μονάχου, ἡ μητὴρ 'Ελένη ὑπῆρξε συντροφος τῶν παιδιῶν τοῦ μέλλοντος Λουδοβίκου τοῦ Β', τοῦ ὀμοιοπαθοῦς ἐκεῖνου βασιλέως, τοῦ παρσθένου βασιλέως, ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ἡ ἱστορία, και ποὺ στὰ τελευταία πέθανε τρελλός. Χαρακτηρὸς ὀμηρικῶς κ' οἱ δύο τους, τακωνόντουσαν συχνὰ — κάποτε, μάλιστα, ὁ Λουδοβίκος τῆς ξεροῦσε μιὰ τούφρα τῶν μαλλίων της κ' αὐτὸ σημεῖωσε τὸ τέλος τῆς παιδικῆς φιλίας τους...

'Η 'Ελένη ὀσῶτος παρηγορήθηκε πιάνοντας φίλια με τὸν 'Αντερσεν, τὸν διάσημο Δανὸ μυθιστοριογράφο, ποὺ τῆς διηγόταν ταχτικά ἕνα πλῆθος παραιοῦθια θαυμαστά. Αὐτὸς ἀνέπτυξε τὴ φαντασία της, ποὺ ἦταν κιάλας ἀρκετὰ ζωηρή. ***

'Η 'Ελένη δὲν ἦταν καθόλου αἰσθηματικὴ, οὔτε πλατωνικὴ στὸς ἑρωτῆς της. Σὲ ἡλικία δώδεκα χρόνων, ἡ μητέρα της θέλησε νὰ τὴν παντρεύῃ μ' ἕναν ταγματάρχη, πρῶην φίλο της! 'Η 'Ελένη ὁμοῦ ἀνήθηξε. 'Η μητέρα ἐπέμεινε και τότε ἡ κόρη, γιὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῇ, ἀρχισε νὰ σέρνῃ πίσω της ἕνα σωρὸ φίλων και θαυμαστά... Στὸ 'Γουρνό, ὅπου ὁ πατέρας της εἶχε διοριστῆ ἀντιπροσῶπος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας κοντὰ στὸν βασιλεῖα Βίκτωρα 'Εμμανουήλ, ἔγινε ἡ ἐμπιστος τῆς πριγκίπισσῆς Κλοσὶλδης. Στὴ Νίκαια ἔγνωσε τὸν πρῶτον ἑρωτῆ της γιὰ ἕνα Ρῶσο ἀξιοματικό τοῦ ναυτικοῦ. 'Ἐπειτα ἀπ' τὸ σύντομο νηαυτὸ αὐτὸ εἰδίλλιο, γνωρίστηκε σὸ Βερολίνο μὲ τὸν ὄνομαστὸ Γάλλο σοσιαλιστὴ δημογῶγο Λασσάλ, κ' ἄρχισε μαζί του ἕνα πολυτάραχο εἰδίλλιο, ποὺ τελείωσε μὲ τὸν θάνατο τοῦ περιπετειώδους, ἔξημιένου και φλογεροῦ ἐκεῖνου ἑρωτοῦ: "Ἐνος νεαροῦ Ρουμάνου πρίγκηπα, τὸν ὅποιον ἡ 'Ελένη εἶχε ἀραδωναστῆ, μόνο και μόνο γιὰ νὰ ἔξερθεθῇ τὸν Λασσάλ, τὸν προσζήλεσε σὲ μονομαχία, στὰ περίχωρα τῆς Γενεύης, κατὰ τὴν ὁποῖαν και τὸν σκότωσε. Δηγοῦνται ὅτι, κάτο ἀπὸ τὰ παραιοῦθια τοῦ ξενοδοχείου ποὺ ψυχομαχοῦσε ὁ Λασσάλ, ἡ 'Ελένη παρουσιάστηκε ἐπιδεικτικά, συντροφία μὲ τὸν ἀραδωναστικό της και φρονεῖ τοῦ πρῶην φίλου της. "Αν αὐτὸ δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀληθινὸ, εἶνε ὁμοῦ πιθανὸν και σύμφωνο μὲ τὸν ἐν γένει ἀκαρδὸ τῆς χαρακτῆρα.

Πάντως, μετὰ τὸν θάνατό του, παντρεύτηκε τὸν Ρουμάνο πρίγκηπα, ἀπ' τὸν ὅποιον τῆρε και τὸν τίτλο της. 'Αλλὰ γρήγορα πέθανε κ' αὐτὸς. 'Η ὕγεια του δὲν ἦταν καὶ περιφημη. Τὸ γαμῖλο ταξείδι τους τὸν ἀποτελείωσε. Πέθανε στὴ Μπολόνα, κ' ἡ 'Ελένη ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὴ Νίκαια, ὅπου πέρασε δύο χρόνια τῆς ζωῆς της. Στὰ 1867 πῆγε σὸ Παρίσι και τότε πάζε σὸ ἔργαστήριό τοῦ Καρπώ, γιὰ τὸ ἀγάλμαμα τοῦ «Πνεύματος τοῦ Χοροῦ». 'Απὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη χρονολογεῖται και ἡ ἀρχὴ τῆς καταπτώσεως της. Κρατημένη σὲ ἀπόστασι ἀπ' τὴν Αὐτὴ, στερημένη ἀπὸ χρήματα, δοκίμασε νὰ κερδίσῃ τὸ ψομὶ τῆς ἀνεβῶντας στὴ σκηνή, και γι' αὐτὸ ἔφυγε ἀπ' τὸ Παρίσι, ἀφοῦ προηγουμένως σαγγῆτισε τὸν Καρπώ. 'Ο Βίσαρρη δοκίμασε τότε νὰ τὴ χρησιμοποήσῃ ὡς κατάσκοπο, ἀλλ' αὐτὴ ἀνήθηξε νὰ παῖξῃ τέτοιον ὄρλο. Δὲν ἦταν φιλοχρήματη, κ' αὐτὸ εἶνε τὸ μόνο ποδὸς τιμῆς της. Παντρεύτηκε σὸ Σβέρν ἕναν ἡθοποδὸ κ' ἔζησε μαζί του, ἀπ' τὸ 1868 ὡς τὸ 1873, παίζοντας σὸ θέατρο και περνοώντας μιὰ αἰμοσηκῆ ζωὴ, μιὰ ζωὴ τυχοδιωκτικὴ, πὸ φιλαρέσκῃ και κινική ἀπ' ὅλες τῆς φορῆς. Στὴ Βιέννη πάζερε πάλι ὡς μοντέλο τοῦ ζωογράφου Μάκαρ κ' ἐπέσυρε τὴν προσοχὴ τοῦ γέροου πειά και ρημισιένου μουσικοσυνθέτου Διστ. 'Αλλὰ ἡ ἀνάμνησι τοῦ Λασσάλ τὴν καταδίωκε, κ' ὅταν ἔκανε περιοδείες, ὁ κόσμος τὴν ἀποδοκίμαζε συχνὰ.

Ξαναπῆγε σὸ Παρίσι, τὸ 1876 και ἔξαναπαντρεύτηκε, γιὰ τρίτῃ φορὰ, μ' ἕνα νεαρὸ Ρῶσο. Μαζί του, δίχως χρήματα, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἄμερικὴ. 'Ἐκεῖνος ζῶσε δημοσιογραφῶντας κ' ἐκείνη κἀλόντας σὸ

ΠΑΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΑΘΑΝ. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ (ΚΡΟΥΠ)

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

(Γραμμένες για το «Μπουκέτο»)

ΙΕ'.

Γαβριηλίδης δεν ήθελε — όπως είπαμε — τους αξιωματικούς να φύγουν από τους στρατώνες και ν' αφογραφούν. 'Επίστευε πως ο λαός ήταν ικανός να κινήσει τα κινήματα και να διώξει τους κυβερνήτες. 'Ο στρατός πειθαρχώντας στη Λαϊκή Κυβέρνηση, θα έκτελούσε μόνον πιστά τις διαταγές της λαϊκής δικτατορίας. 'Ηπατάτο φυσικά ο Γαβριηλίδης. Κι' αν έβλεπε κι' έβλεπε όλα τα από του 1922 κινήματα, ασφαλώς θ' άλλαζε γνώμη.

Κατόπιν της άρνήσεως του Γαβριηλίδη, ο Λοιδοφίτης κατέφυγε στον κ. Χαϊρόπουλο και ο «Χρόνος» άρχισε τη δημοσίευση των άρθρων του, τα όποια του έδωσαν την πρώτη κυκλοφορία, και τον έκαμαν ευθιμοσύνη της καταστάσεως, μέχρι τέτοιου μάλιστα σημείου, ώστε να πρωτοστατήσει και στην πρόσκληση του κ. Βενιζέλου από την Κρήτη.

Τό θράθυ της επανάστασεως πολλοί ξενιχτηδες άφησαν τα κέντρα της 'Ομονοίας και πράβηξαν κι' αυτοί για το Γουδί. Την έπιμενρήν ειδοποιήθη για τό κίνημα πρωι-πρωι ό βασιλεύς, ό όποιος βρισκόταν στο Τατόι. 'Αμέσως κατέβηκε στις 10 στην 'Αθήνα κι' έδεδχθηε στο παλάτι τον Ράλλη, όστις του υπέβαλε την παραίτησή του. Τό ίδιο θράθυ άράβηξε ή νέα κυβέρνησις υπό τον Κυριακούλην Μαυρομυζήλην και την νύχτα έδημοσιεύετο στο φύλλο της 'Εφημερίδος της Κυβερνήσεως τό διάταγμα της γενικής άμνηστίας, ή όποια έχορηγείτο «εις πάντας τους όπωσδήποτε μετασχόντας άξιωματικούς, ύπαξιωματικούς και όπλιτας του κατά ξηράν και θάλασσαν στρατού εις τα συμβάντα της 14 Αδούστου».

Κατόπιν αυτού ό στρατός επανήλθεν αυθμερον στους στρατώνας, ενώ μία φωνή κηραρχούσε στην 'Αθήνα: — Νά γυμνασθούν όλοι... άλλαλαγνέντες! 'Όλος ό κόσμος ζητούσε στρατό και στόλο άξιόμαχο...

Περνούσαν όμως ή μέρες και οι αξιωματικοί δεν έβλεπαν καμμία κίνηση, κανέναν ένθουσιασμό, καμμίαν ένθάρρυνση ούτε από τον Τύπο, ούτε από τό λαό. Συνέβη μάλιστα και τό αντίθετο. 'Ο λαός των επαρχιών όχι μόνο έμεινε άμέτοχος, αλλά και προσέβη σ' αντίθετες εκδηλώσεις, όπως στις Πάτρας και στην Κόρυμφα, όπότεν έπέρασε ταξιδιόδοντας για την Εύρωπή ό μακαριτης Κωνσταντίνος. Αυτός άνησύχησε τους αξιωματικούς κι' έστειλαν τον Γ. Καραϊσκάκη στην Πάτρα γι' άνάδοσιν. 'Ετσι έγινε ή πρώτη εκδήλωσις του λαού, χλιαρά μόν, αλλά πάντοτε εκδήλωσις των μαζών ύπέρ του κινήματος.

'Επειτα ήρθε συναπάντορας ό μακαριτης Κ. 'Εσλιν με τον δικηγόρο σύλλογο 'Αθηνών, και κατόπιν τούτου άπεφασίσθη να γίνει παλαϊκό συλλαλητήριο στην 'Αθήνα την 11 Σεπτεμβρίου.

Τό συλλαλητήριο αυτό ήταν για την εποχή εκείνη πρωτοφανές εις ήγκον και εις περιεχόμενον. Ομιλούμαι πως ήταν γεμάτη όλη ή όδός Στοδίου. 'Ανέβαινε ή διαδήλωσις προς τό Παλάτι και ακόμα έφταναν στην πλατεία της 'Ομονοίας τά πλήθη που είχαν άρχικώς συγκεντρωθεί στο πεδίο του 'Αρεως. Μαζύ με τους εργάτες στο συλλαλητήριο αυτό ήταν και καθηγηται του Πανεπιστημίου και φοιτηται. Με τά λαϊκά στρώματα δηλαδή είχαν άναμφωβη και τό άνθος της τότε διανοήσεως.

Τό σύνθημα του συλλαλητηρίου τό έδωσαν ή καμτάνες της πρωτευούσης. Είχεν όρισθεί ως ώρα συγκεντρώσεως ή 4η, αλλά ή καμτάνά

θέατρο, κάνοντας φιλολογία, ζωγραφική, κι' ασχολούμενη με τη θεοσοφία. 'Επειτα γύρισε πάλι στην Εύρωπη και πέρασε μερικά χρόνια — τά τελευταία της ζωής της — κάπως ήσυχια.

Στά 1911, ό άντρας της πέθανε και τότε αυτοκτόνησε κι' εκείνη. Την έθαψαν στο κοιμητήριο του Μονάχου, χωρίς πατά και ιεροτελεστία, στη μικρή περιοχή που θάβουν τους αυτοχειρας. 'Ετσι τελειώσε τό «Πνεύμα του Χορού»...

'Επάνω στο λεπτό και γεμάτο νεύρα εφρηβικό κορμί του γλυπτικού συμπλέγματος του Καρού, είνε τοποθετημένο τώρα τό κεφάλι μιάς άν' τις πού τρωμερές και χαριτωμένες γυναίκες που είδε ό κόσμος τον καρπό εκείνο — μιάς γυναίκας που γνώρισε τον πλούτο και την αλλοίτητα, που άγάπησε με πάθος τη ζωή και που έκανε πολλούς να ύποφέρουν. 'Αν και ή καρδιά της έστερεγόε οίκτου και μισορέι να πη κανέναν πώς ή 'Ελένη δεν άγάπησε ποτέ, πρέπει πολλά να της συχωρηθούν, γιατί ύπέρηεν άπεριγύρατα ώραία...

νες χτυπούσαν μεσημεριάτικα! Τά μαγαζιά έλεισαν άμέσως κι' όλος ό κόσμος έσπευδε στο πεδίο του 'Αρεως. Μπροστά στη διαδήλωσις ήσαν οι ρασοφορούντες φοιτηται της Θεολογίας κι' ένα λάβαρο των συντεχνιών! Δεν έλειπαν ούτε οι γρησιότεροι καθηγηται του Πανεπιστημίου, μεταξύ των όποιων ό Μιστριώτης και Καζάκης.

'Η έπιτροπή του συλλαλητηρίου άνέβηκε στ' άνάκτορα και έπέδωσε τό ψήφισμα στο βασιλέα, ό όποιος κατόπιν των έπιμόνων ζητωκραυγών του πλήθους, βγήκε στον έξώστη και είπε τά εξής:

— Σάς ευχαριστώ από καρδιάς δια τάς ζητωκραυγάς σας και σας συγγαίρω δια την ειρηνικήν και νομοταγή εκδήλωσιν των εύχών σας. Ζήτω τό 'Εθνος!...

'Επειτα ό κόσμος έπέρασε και από τό σπίτι του πρωθυπουργού Μαυρομυζήλη, όπου όμιλωση και αυτός και κατόπιν διαλύθηκε με ήσυχια.

'Επρεπεν όμως να γίνει τό λαϊκό αυτό συλλαλητήριο για να γεμισή από ένθουσιασμό ό μακαριτης Γαβριηλίδης.

Την επομένη όλες ή ασείδες της «'Ακροπόλεως» είχαν άφιερωθεί στην περιγραφή του συλλαλητηρίου αυτού. 'Εγραψε δε κι' ό ίδιος τό πρώτο του άρθρο για την επανάστασι με τον τίτλο: «Τ ή ν Χ α ι ρ ο υ ε τ ή ζ ο μ ε ν».

'Ιδού ένα μέτρος του άρθρου αυτού:

«'Ημεις με ιδιαίτερα χαράν χαρηζόμεν την ειρηνικήν, την νηφαλίαν, την νοικοκυρεμένην, την άσιπορεπή, την σοβαράν, την θετικην εξέγερσιν της χρεσινής ήμερας. 'Υπέρηεν έργον των ιδεών και των άγώνων της «'Ακροπόλεως».

'Εβλε ή ειρηνική επανάστασις, την όποιαν εκηρύξαμεν, την όποιαν εξηγήσαμεν από τον 'Ελληνικόν λαόν, χειραφετούμενον, φρετιζόμενον, λαμβάνοντα συνείδησιν έναντού. Και την όποιαν από χθές με ιδιαίτεραν ευχαριστήσιν και ύπερηφάνειαν βλέπομεν ν' αρχίζει να λαμβάνη σάρκα και όστά...».

Δηλαδή μόνον από τον λαό και όχι από τον στρατόν έβλεπε την ειρηνικήν του επανάστασιν να πραγματοποιηται ό Γαβριηλίδης, όπως ό ίδιος την ήθελε και την επεξήγησε. Και τότε μόνον πήρε την πένα του για να γράψη ένθουσιασώς, όταν είδε τά όνειρα του και τις ελπίδες του να παίρνουν σάρκα και όστά, όπως έλεγε στο άρθρο του.

Από τό συλλαλητήριο αυτό των 'Αθηνών που τό όνόμασε για την τάξι του «'Αγγλικό», ό τότε 'Αγγλος πρεσβευτής σέρ 'Ελλιοτ, πήραν φωνά και ή επαρχίες. Την ίδια μέρα έγιναν παρόμοια στη Σύρο, στο Βόλο, στις Καλάμες, στις Θήβας, στη Λάρισα, στο 'Αργος, στο 'Αργείο, στο Μεσολόγγι κι' αργότερα και στις άλλες πόλεις.

'Όταν κατόπιν με τις εργασίες της Βουλής, τις όποιες παρακολουθούσαν οι αξιωματικοί, έφηρφότον εν σιγή τό διάφορα νομοσχέδια της τότε άνορθωτικής Κυβερνήσεως Μαυρομυζήλη, και πρό παντός τό οικονομικά του Έδαξια, ό Γαβριηλίδης άρχισε νέον άγώνα για τη Δικαιοσύνη και τό Πανεπιστήμιο. Για την πρώτη ειχε συνεργάτες τον μακαριτη Νικόλαο Δημητρακόπουλο και τον Πέτρο Θηβαίο. 'Όλα τά διαστατικά νομοσχέδια στην «'Ακρόπολι» συνεζητούντο και έσχολιάζοντο, αφού στη Βουλή οι πατέρες δεν μολούσαν.

'Εργάσθη — έγραφε τό «Ματίν» τότε, και' ανταπόκρισιν εξ 'Αθηνών — ότι ό Στρατιωτικός Σύνδεσμος αυτην την έβδομάδα θα έπιτρέψη εις τους βουλευτάς ν' άνοιξουν τό στόμα των!».

Γιατί κι' όλος ό ευρωπαϊκός τύπος ειχε κρηγυβη κατά του Στρατιωτικού Συνδέσμου, του όποιου τά έργα έσχολιάζε με κακία και δυσμείνεια.

Σχεδόν άμέσως ό Γαβριηλίδης άρχισε και άγώνα για την εκκαθάριση του Πανεπιστημίου, ή όποια άπεσχόλησε και τη Βουλή. Τά άδοθηρα του ήσαν καυτερά, άποκαλυπτικά και είχαν επαναστατικό χαρακτήρα.

'Εμπρός, τό φτυάρι, έγραφε προς την Κυβέρνηση. Καθαρίστε το, τί τό φυλάτε;». 'Αλλ' ή Κυβέρνησις δεν ειχε τό κουράγιο να βάλη χέρι στο άνώτατο αυτό εκπαιδευτήριο. Οι φοιτηται πάλιν, αντίθετως, έκαναν συλλαλητήρια ύπέρ των καθηγητών και τό ζήτημα δεν ήταν ούτε εύκολο, ούτε και ώριμο τότε. Κι' έτσι, οι πρώτοι αυτοί άγώνες του Γαβριηλίδη για την εκκαθάριση του Πανεπιστημίου, δεν έφεραν άμεσο και γρήγορο άποτέλεσμα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια.

